

ELS ALTAFULLENCs DE LA SEGONA MEITAT DEL SEGLE XV

Salvador-J. Rovira i Gómez

L'any 1996 publicàrem un article dedicat als altafullencs cinccentistes, amb el títol "Els altafullencs del segle XVI";⁽¹⁾ ara, al cap de cinc anys, volem recordar les persones que visqueren a Altafulla la segona meitat del quatre-cents, i ho fem amb el present text, sobre la base de la informació extreta del manual notarial núm. 1 de l'Arxiu Parroquial de Sant Martí d'Altafulla, servat a l'Arxiu Històric Arxidiocesà de Tarragona, del fogatge de 1497,⁽²⁾ i d'alguns documents puntuals com ara el manual notarial núm. 53, de l'Arxiu Parroquial de Sant Pere de Vilabella; el capbreu d'Altafulla, de 1609, de l'Arxiu Parroquial de Sant Martí d'Altafulla; el manual notarial núm. 16, de l'Arxiu Parroquial de Santa Maria de Tamarit, i el procés núm. 227, del fons de processos de l'Arxiu Històric Arxidiocesà de Tarragona.

Per tal d'evitar la reiteració d'uns mateixos fons documentals (el manual núm. 1 i el fogatge de 1497), prescindirem de les notes a peu de pàgina, tret dels casos en què la informació tingui un altre origen.

ALBANELL

Ens referim a Joan Albanell a qui trobem actuant de testimoni el 16 de març de 1452.

ALEGRET

La representació dels Alegret correspon a Pere Alegret, casat amb Agnès, documentat abundantment entre el gener de 1452 i el març de 1461.

1. Salvador-J. Rovira i Gómez, "Els altafullencs del segle XVI", *Estudis Altafullencs*, 20 (1996): 39-51.
2. Josep Iglésies, *El fogatge de 1497*, 2 vols. (Barcelona: Rafael Dalmau Editor 1991).

L'any 1452 el localitzem en dues confessions de deutes: el primer, escripturat el 6 de gener, puja a 38 florins d'or d'Aragó i el va contreure amb Joan Bergueta per una mula de pèl castany; el segon, confessat el 13 de desembre, és de 16 florins i es fa a favor d'un altre Pere Alegret, veí de Molnars.

El 15 de juny de 1453 féu un reconeixement de deute; aquest cop és de 12 florins i la causa un mul de pèl negre, comprat a Joan Bergueta.

Quatre anys més tard declarà un nou deute; aquest cop és de 14 florins i el beneficiari és Antoni Magrinyà, de Tamarit.

A la fi dels anys cinquanta devia tenir una certa edat o trobar-se mancat de salut ja que es decidí a establir una part del seu patrimoni a particulars a canvi de determinades contrapartides; així, el 1458, cedí a Jaume Roig, dit de la Barraca, la finca coneguda com el Vilar Gros durant sis anys i amb la contrapartida de la setena part de la collita; Jaume Pellicer rebé pel mateix termini i iguals condicions una finca anomenada l'Era; Bernat Morató obtingué l'hort del Pou de la Vila per idèntic període i a canvi de la quarta part de la collita; i Andreu Segunyoles fou el beneficiari durant el mateix nombre d'anys d'una casa i un corral situats prop del forn de la vila pel preu anual de 13 sous. L'1 d'abril de 1459 establí durant un trienni dues vinyes, un cup i un celler a Jordi Grandia, mestre de cases, pel preu total de 5 florins. L'any següent llogà una casa situada "devall lo forn" a Andreu Segunyoles, de Creixell, a raó de 6 sous i 6 diners l'any i perquè s'hi estigués la seva sogra; a Antoni Ponç li establí una vinya de forma perpètua, a condició de rebre un cens anual de 6 diners a pagar per la diada de Sant Miquel, i un vilar durant nou anys pel preu total de 8 florins; Pere Mateu rebé a perpetuïtat una garriga amb el requisit d'haver de pagar un cens anual d'un sou, i Jaume Pellicer es veié afavorit amb l'establiment d'un tros de terra a canvi del pagament d'un cens d'1 sou, a pagar per la Mare de Déu d'agost.

La demostració de la vellesa o poca salut d'Alegret la trobem el 31 de maig de 1460 en què féu donació de la meitat dels seus béns a Isabel Pàmies, natural de València, amb la contraprestació d'haver-lo de cuidar, i si moria abans que ella li deixava la resta dels béns; tot això quedà reafirmat el 17 de març de 1461 en què li féu donació d'una casa a la plaça del Mercadal.

ANGLÈS

Tenim coneixença de la residència a Altafulla, l'any 1497, d'Antoni Anglès.

ANGUERA

Sabem de l'existència de Guillem Anguera, de la seva esposa Francina i dels seus fills Simeó i Simona.

Simeó establí capítols matrimonials, el 14 de gener de 1459, amb Tecla, filla d'Antoni Oms i de Joana.

Simona es casà amb Bartomeu Canals, de Vilallonga del Camp, i el seu germà, el 14 de novembre de 1461, li pagà un dot de 16 lliures.

ASBERTER

L'únic Asberter que coneixem és Lluís Asberter, afocat a Altafulla l'any 1497.

ASEURIG

L'any 1497 trobem afocat a Altafulla Climent Aseurig.

BALDRIC

Ens referim a Bartomeu Baldric, afocat a la vila l'any 1497.

BALLESTER

L'any 1497 localitzem afocats dos Ballester: Jaume i Pere.

BERGUETA

Als Bergueta els vam dedicar un article al núm. 22 dels *Estudis Altafullencs*; per tant, remetem el lector al dit treball.⁽³⁾

BLASCO

Els anys cinquanta figura aveïnat a Altafulla Guillem Blasco, fill de Guillem Blasco. El 3 de novembre de 1452 adquirí una vinya a Altafulla per 11 florins, 2 sous i 6 diners i per la qual estava obligat a pagar al senyor un cens anual de 4 sous. L'any següent confessà deure 36 sous a un tal Castanyoles, de Benissanet, per una mula, i a Jaume Calaf, de Figuerola del Camp, 20 florins i 5 sous per una vintena de moltons. Atorgà el darrer testament el 20 de febrer de 1455, gràcies al qual sabem que estava casat amb Blanca i tenia tres fills –Guillem, Rafael i Lluís– i tres filles, però només sabem el nom de dues: Úrsula i Bàrbara. A Rafael li deixà els béns que posseïa a Altafulla, a Guillem –l'hereu– la resta de les propietats i a Lluís una vinya. Morí abans del 20 de març de 1455 ja que aquest dia es realitzà l'inventari dels seus béns.

3. Salvador-J. Rovira, "Els Bergueta altafullencs del segle XV", *Estudis Altafullencs* 22 (1998): 7-10.

BORRÀS

Pel fogatge de 1497 sabem que aquell any vivia a Altafulla Gabriel Borràs.

BORRUT

Vicenç Borrut devia ser un pagès benestant ja que venia els seus excedents d'oli a particulars d'Altafulla i dels pobles de la rodalia, i podia permetre's el luxe de fer establiments de terres a pagesos de Tamarit. També tenia ramats ja que, el 10 d'octubre de 1457, el trobem venent dos moltons al tamaritenc Antoni Marginyà. Estava casat amb Agnès la qual atorgà el seu darrer testament el 6 de desembre de 1462.

CALATAIUD

Joan de Calataiud, el 12 de gener de 1458, establí capítols matrimonials amb Margarida, vídua d'un tal Peruxe. El nuvi s'autodotà amb 20 florins d'or i una casa "fornida de aynes".

CALDIRÓ

L'any 1497 consta, afocada a Altafulla, Sandra Caldirona.

CANIOLES

La presència d'aquest cognom a Altafulla correspon a un tal Armi Cani-oles, afocat a la vila l'any 1497.

CANYELLES

Tenim notícia de dos Canyelles: Pere i Pau.

Pere era teixidor de lli i, el 16 d'abril de 1460, prengué com a aprenent durant un any i mig Llorenç Papiol, fill de Pere Papiol, de Bonastre.

A Pau l'hem localitzat, el 31 d'octubre de 1497, en l'acte de reconèixer a Pere Pontarró, de Vilabella, un deute de 2 florins i 1 sous per una partida de blat.⁽⁴⁾

4. A(rxíu) H(istòric) A(rxidiocesà) T(arragona). Vilabella. Reg. 53, s/p.

CASANOVES

Als anys cinquanta tenim aveïnat Guillem Casanoves, i als noranta, Antoni Casanoves.

Guillem Casanoves, a l'igual de la seva muller Antònia, era de la Nou de Gaià, però residia a Altafulla. El 20 d'abril de 1453 comprà a Bernat Morató per 6 florins una casa situada al costat de la de Bernat Vidal la qual tenia l'obligació de pagar al senyor el cens anual de dues gallines per Nadal. L'última notícia que en tenim és del 30 de juliol de 1454 i correspon a les darreres voluntats, on no fa menció de fills i nomena marmessors el rector Mn. Antoni Escuder i Joan Render, de la Nou de Gaià.

Tot el que podem dir d'Antoni és que vivia a Altafulla l'any 1497.

CASES

Només tenim notícia d'un Cases: Bernat, afocat a Altafulla el 1497.

CASQUEROL

La representació dels Casquerol correspon a Antoni Casquerol, afocat a Altafulla el 1497.

CASTELL

El 4 de setembre de 1453 trobem Joan Castell en l'acte de reconèixer a Pere-Joan Pujol un deute de 55 sous per la resta del preu d'un ase.

COMÍ

Als anys seixanta i setanta tenim aveïnat a Altafulla Joan Comí casat amb Violant la qual atorgà les darreres voluntats l'11 de febrer de 1463. Elionor de Guimerà, castlana de Tamarit, li deixà, el 3 de març de 1477, set cabres grasses i vuit cabres anyelles durant tres anys a fi que les hi cuidés.

Filla de Joan és Claretà que, l'1 de juny de 1462, establí capítols matrimonials amb Francesc Montoliu, fill de Gabriel i de Susagna; el pare la dotà amb 15 lliures, quantitat que fou corresposta pel nuvi amb un escreix de 7 lliures.

L'any 1497 trobem citat un Joan Comí però no creiem que sigui el mateix, possiblement era un nét.

CONILLERA

Hem localitzat Antoni Conillera, mort abans del 30 de novembre de 1462, data en la qual la seva vídua, Maria Molner, atorgà testament.

Fill d'aquesta parella és Gabriel Conillera i Molner.

DOMS

El 18 de febrer de 1457 consta documentada a Antònia Doms, filla del difunt Antoni Doms, en l'acte de redactar les darreres voluntats.

ESTALELLA

Hem trobat dos altafullencs amb aquest cognom: Berenguer i Nadal Estadella.

Nadal féu testament el 20 de març de 1462 i com a marmessors nomenà els seus germans Bernat i Berenguer, residents a Torredembarra i Tamarit, respectivament. Morí poc després d'haver atorgat les darreres voluntats, ja que consta com a difunt l'1 d'abril de 1462 en què la seva vídua, Càndia Verdú, dictà el seu testament designant hereu el fill Joan, que aleshores era fadrí i ben segur que és el Joan Estalella, afocat el 1497.

Berenguer Estalella és citat el 20 d'agost de 1476 quan amb la seva esposa, Blanqueta, vengué una casa que posseïa a Tamarit a Pere Ricard.

ESTRADA

Tenim Joan Estrada, fill d'Osca i ferrer de professió. El 17 de setembre de 1461 establí capítols matrimonials amb Domínica Foix, qui li aportà un dot de 55 lliures, i tot seguit passà a viure a Altafulla ja que el senyor li havia establert la casa de la ferreria durant la seva vida a canvi d'un cens d'11 sous i de comprometre's a servir els altafullencs amb el seu ofici.

FERRAN

L'any 1462 vivia a Altafulla Bartomeu Ferran, casat amb una Ballester, de la Nou de Gaià.

FERRER

El 19 de desembre de 1456 ens surt citat Bartomeu Ferrer; estava casat i sembla que no tenia fills.

FOIX

Bernat Foix, casat amb Antònia, comprà, el 21 de setembre de 1461, a un tal Borrut un art de xàvega per 112 florins; ambdues parts convingueren que en serien pagats 60 al comptat i la resta en terminis anuals de 14 florins que es farien efectius per Nadal.

FORNER

Els anys cinquanta vivia a Altafulla Pere Forner i el seu fill d'igual nom; aquest, el 6 d'abril de 1456, va establir capítols matrimonials amb Maria Mateu, de la Nou de Gaià, dotada pel seu pare, Antoni, amb 15 lliures.

Pere Forner, major, confessà, el 30 d'agost de 1453, deure a un tal Barent 49 sous i 6 diners per un parell de moltons.

Aldonça, filla i germana dels dos Forner, el 26 de desembre de 1458, establí capítols matrimonials amb Pere Canyelles, de la Pobla de Montornès; el pare la dotà amb 15 lliures i el marit li féu un escreix de 7 lliures.

Un altre Forner és Bartomeu a qui Mn. Antoni Escuder, rector d'Altafulla, vengué, el 23 de febrer de 1459, una casa que afrontava amb el corral de l'Hospital (queda clar, doncs, que l'Hospital ja existia l'any 1459 i no era la casa dels Franquès/Martí) i amb la casa del forn, per 12 lliures i 9 sous. Fill seu i de la seva esposa Isabel era Perot Forner que, el 3 de juny de 1640, féu capítols matrimonials amb Elionor Ponç, filla d'Antoni Ponç i Blanqueta; la parella rebé, dels Forner, una casa a Altafulla i un hort a Ferran, i 12 lliures, dels Ponç.

FRESSER

L'únic altafullenc amb aquest cognom que coneixem és Joan Fresser, afocat a la vila el 1497.

GALTERI

Joan Galteri, francès d'origen, va fer testament a Altafulla el 18 de març de 1457.

GATELL

Els anys cinquanta trobem aveïnats a Altafulla Joan Gatell i la seva esposa Caterina. El 6 de novembre de 1455 vengueren a Andreu Segunyoles una casa

situada al costat de la del comprador per 8 florins i un cens anual de 3 sous a pagar per la diada de Sant Martí. L'any següent, el 28 d'agost, establiren a Guillem Serrador, de Torredembarra, un vilar a la partida dels Reguers, prop del camí que anava de Torredembarra a la Riera de Gaià, per un termini de nou anys i a canvi de la setena part de la collita. Aquest Gatell no tenia fills i per això, el 24 de setembre de 1456, ell i la seva dona es feren donació mútua dels seus béns els quals, després de les seves morts, havien de passar a l'hospital local. L'última notícia que tenim de Joan Gatell és del 20 de març de 1461 i correspon a la venda d'una casa a Joan Bergueta per 8 florins.

El 25 de gener de 1496 el senyor d'Altafulla establí a Miquel Gatell, cabaler dels antics senyors del castell de Lavid, una casa al carrer del Trull per escriptura passada davant Mn. Antoni Peiró, vicari d'Altafulla.⁽⁵⁾ L'aveïnament del genearca dels Gatell, avantpassats del Caid Ismail, es degué produir, però, amb posterioritat al 1497 ja que no consta afocat en el fogatge d'aquell any i possiblement, com sempre hem suposat, el 1500.⁽⁶⁾

GEAS

Coneixem l'existència d'Antoni Geas, veí d'Altafulla, gràcies al reconeixement d'un deute que, el 31 d'octubre de 1497, féu a Pere Pontarró, de Vilabella, de 4 lliures i 5 sous per cinc quarteres de blat, deute que es comprometé a liquidar per la Mare de Déu d'agost.⁽⁷⁾

GRANDIA

A Jordi Grandia el trobem documentat els anys 1458 i 1459. En el primer, concretament el 3 de gener, comprà a la vídua de Bartomeu Rocamora una casa a la plaça d'Altafulla i una vinya pel preu total de 10 lliures, i en el segon, l'1 d'abril, aconseguí que Pere Alegret li establís dues vinyes amb un celler, un cup i bótes, durant tres anys pel preu de 5 florins.

GRAS

En el fogatge de 1497 consta aveïnat a Altafulla Joan Gras.

5. AHAT. Altafulla. Capbreu de 1609, f. 16.

6. Salvador-J. Rovira, *Aproximació al coneixement d'en Joaquim Gatell i Folch* (Tarragona: Grup de Recerques d'Altafulla de la Reial Societat Arqueològica Tarraconense 1976), 15.

7. AHAT. Vilabella. Reg. 53, s/p.

GUÀRDIA

Tot el que sabem de Guillem Guàrdia és l'encant dels seus béns efectuat el 26 de novembre de 1452, això vol dir que havia mort uns quants dies abans de fer-se la dita operació.

GUARNER

El fogatge de 1497 recull Joan Guarner com a veí d'Altafulla.

GUILLEM

Els anys cinquanta vivia a la vila Joan Guillem, originari del regne de França, que atorgà les darreres voluntats el 30 de març de 1457. Nomenà marmessors el batlle Bernat Rocamora i Joan Verdú, als quals encomanà els crèdits que tenia amb madona Rocamora, un tal Ferran, de Clarà, el batlle de Torredembarra, madona Conillera, Bernat Pellicer, Pere Segunyoles, madona Alegret, en Verdú, en Valentí, en Rocamora i Alfons Barbat per un import global de 38 florins, 90 lliures, 19 sous, 6 diners i 309 rals. Devia dedicar-se a la pesca ja que posseïa un llagut. Nomenà hereus a parts iguals els seus fills Joan i Màrius.

JOVER

Coneixem dos Jover: Arnau i Pere.

Arnau estava casat amb Saurina i morí abans del 25 de juny de 1461 en què la seva esposa atorgà les darreres voluntats, nomenant marmessor Arnau Granell, de Torredembarra, i Joan Bergueta, d'Altafulla.

Pere Jover surt afocat a Altafulla l'any 1497; tal volta era fill d'Arnau.

LEÓN

Alfonso de León era del regne de Castella, però residia a Altafulla, en una casa de lloguer propietat de Guerau Virgili. El 3 d'agost de 1457 dictà les darreres voluntats designant hereva la seva dona Beatriu; val a dir que el testament el féu com un acte de prudència i no pas per estar-se morint ja que, el 2 d'octubre, comprà al tamaritenc Antoni Mata una barraca al terme d'Altafulla "ab totes les terres e possessions" per 75 florins, és a dir, 825 lliures.

MACIÀ

Hem trobat quatre Macià: Joan, Pere, Jaume i Bartomeu.

Tot el que sabem de Joan es que, l'1 d'abril de 1453, establí a Joan Bergueta un oliverar per un termini de tres anys i pel preu de 4 florins.

Pere estava casat amb Joana i era el pare de Jaume i Bartomeu. El 30 de març de 1455 vengué a Guerau Solanes un tros de garriga per 12 lliures, i el 16 de novembre de 1458 cedí a Antoni Pals un altre tros de garriga per 2 lliures.

Jaume era l'hereu i s'emancipà dels seus progenitors el 5 d'octubre de 1451 en què el seu pare li donà potestat per quedar-se el que guanyava i a més li entregà 8 florins. El 5 de febrer de 1455 declarà deure a Ramon Armengol, de Valls, 6 florins per una somera, i l'any següent, el 28 de novembre, confessà deure a Joan Bergueta dues quarteres d'ordi a raó de 9 sous la quartera i tres quarteres de civada a 7 sous, en total 39 sous. El 30 de juny de 1460 establí capítols matrimonials amb Maria Esprà, filla d'Arnau Esprà i Jaumeta, de la Morera de Montsant, la qual li aportà un dot de 20 lliures correspost abastament pel nuvi ja que féu un escreix de 30 lliures.

Bartomeu obtingué la llibertat paterna el 16 de febrer de 1455, quan Pere Macià declarà que d'aquell dia endavant el fill es quedaria amb tot el que guanyés i a més li donà 4 florins d'or.

MALGAZ

El 1457 vivia a Altafulla Alfonso de Malgaz, del regne de Castella, a qui, el 4 de desembre, Pere Alegret i la seva dona Agnès establiren una garriga a la partida del Vilar Gras, al cens anual d'un sou que s'havia de pagar per la Mare de Déu d'agost. Atorgà les darreres voluntats el 18 de gener de 1460.

MARC

El fogatge de 1497 ens diu que aleshores vivia a Altafulla Jaume Marc.

MATA

Ens trobem amb Vicenta Mata, vídua de Ferrer Mata, amb el seu fill Antoni i amb Francesc Mata.

Vicenta, el 15 de maig de 1452 i com a curadora del fill Antoni, establí a Grau Virgili la barraca amb la vinya i altres terres que els Mata tenien a Altafulla, per un termini de set anys i a canvi d'haver de pagar 20 florins al senyor Galceran de Requesens.

Francesc, el gener de 1454, establí en emfiteusi a Antoni Mata, de Tamarit, una vinya, i reconegué deure a Tomàs Jover, també de Tamarit, 12 sous per una partida de blat.⁽⁸⁾

MATEU

Ens referim a Pere Mateu. El 8 de novembre de 1457 comprà una casa a Antònia, vídua de Guillem Casanova, a qui donà aquest dia 5 florins a compte del preu total. El febrer de 1460 aconseguí que Pere Alegret li establís una garriga a canvi d'haver-li de pagar un sou per Sant Miquel de setembre. Cinc mesos més tard obtingué del rector Escuder l'establiment al seu favor d'un hort a Altafulla, que restà afectat per l'obligació d'haver de lliurar anualment a la rectoria 13 quarteres de blat.

MIRÓ

Coneixem l'existència de Bernat Miró, que ja era mort el 10 de setembre de 1458 en què la seva vídua, Caterina Alió, atorgà testament a favor dels seus fills Joan i Gabriel. Val a dir que els Miró eren originaris de Creixell.

MOLNER

Pere Molner, el 20 de gener de 1452, prengué possessió d'una casa que a migjorn afrontava amb la d'un tal Solana, a solixent amb "lo tossal de na Valentina", a tramontana amb un carrer i a ponent amb el carrer que anava a mar. Restà obligat a pagar un parell de gallines al senyor per Nadal.

MONTANYA

El fogatge de 1497 recull la presència a Altafulla de Joan Montanya.

MONTBUÍ

Salvador Montbuí figura afocat a Altafulla l'any 1497.

8. AHAT. Tamarit. Reg. 16, p. 32 i 32v.

MONTOLIU

De l'agost de 1451 a l'octubre de 1461 trobem residint a Altafulla Gabriel Montoliu.

Pere Lladó, veí de Vilafranca del Penedès, li reconegué, el 12 d'octubre de 1461, un deute de 40 florins per un mul.

MORATÓ

La representació dels Morató correspon a Bernat qui, el 20 d'abril de 1453, vengué una casa a Antònia, muller de Guillem Casanoves, per 6 florins.

El 24 d'agost de 1458 aconseguí de Pere Alegret l'establiment al seu favor de l'hort conegut com del Pou de la Vila per un termini de sis anys i a canvi del lliurament al propietari de la quarta part de tots els fruits.

PACADELLA

Sabem que Pere Pacadella vivia a Altafulla l'any 1497.

PALLARÈS

Tota la informació que tenim dels Pallarès gira al voltant de Pere Pallarès i de la seva família.

La primera vegada que apareix documentat és el 22 de maig de 1454, en l'acte de reconèixer un deute de 38 florins a Madona Basta, del Mas de Ribes, del terme de Valls. Casat amb Francesca, el 8 de novembre de 1457, establí a "tots temps" a Alfonso de Ribera un tros de terra erma a la partida del Vilar Gros a canvi d'una entrada de 25 sous. Devia ser mariner o estar vinculat a la mar ja que, el 5 d'abril de 1458, adquirí de Joan Comí un llagut amb diverses xarxes per 47 florins. El gener de 1463 estava malalt i per això atorgà testament el dia 7; nomenà marmessors Andreu Segunyoles, de Creixell, i el rector d'Altafulla, i féu hereu el fill Arnau.

Al fogatge de 1497 apareix un Pere Pallarès, que deu ser fill o nét d'aquest Pallarès.

PELLICER

Sabem de l'existència de sis Pellicer: Berenguer, Jaume, Antoni, Saurina, Francina i Bernat.

Berenguer, casat amb Maria, atorgà testament el 18 de març de 1452, nomenant marmessors els altafullencs Bernat Rocamora i Gabriel Montoliu.

Jaume és fill i hereu de Berenguer. El 19 de juny de 1456 féu capítols matrimonials amb Elionor Solanes, filla de Guerau Solanes, d'Altafulla, que li aportà un dot de 20 lliures correspost amb un escreix de 5 lliures. El 4 de febrer de 1457 reconegué al lleidatà Bartomeu Tomàs un deute de 38 florins per un mul de pèl negra. Per l'agost de l'any següent aconseguí de Pere Alegret, d'Altafulla, l'establiment al seu favor i durant sis anys d'una era a canvi de la setena part del que produís. El 1460 aconseguí del mateix Alegret l'establiment d'un tros de terra mitjançant una entrada de 32 sous i del pagament d'un cens anual d'un sou, per la diada de la Mare de Déu d'agost.

Antoni era fill de Berenguer i germà de Jaume. El seu pare, en el testament, li deixà 10 lliures les quals li havia de pagar l'hereu quan es casés.

Saurina i Francina són filles de Berenguer i germanes de Jaume i Antoni.

A Bernat el trobem afocat a Altafulla l'any 1497. Ignorem el grau de parentiu que l'unia als altres Pellicer.

PERELLÓ

Hem trobat tres Perelló: Antoni, Joan i Pere.

D'Antoni només podem dir que vivia a Altafulla el gener de 1453.

La primera notícia que tenim de Joan és del gener de 1458 i correspon al reconeixement d'un deute de 28 florins a Marià Horta, de Vilafranca del Penedès, per un mul. El desembre de 1461 el trobem pagant a Pere Montserrat, d'Alió, les 35 lliures del dot de la seva germana Caterina. Joan Perelló també tenia crèdits com ara el de 34 florins per un mul de pèl negre que, el 3 de juny de 1456, li reconegué Bartomeu Burgués; els de 46, 42 i 12 florins que, l'octubre de 1461, li confessaren dos veïns de Vilafranca del Penedès i un de Torredembarra per dues mules i un rosí; el de 40 florins, també per un mul, que, el 7 de febrer de 1462, li proclamà el vallenc Bernat Balcells, i el de 27 florins, igualment per un mul, declarat per Antoni Borrut, de Tamarit el 14 de juliol d'aquell any.

PENTINAT

Pere Pentinat era altafullenc, però passà a viure a Cambrils. El 14 de juny de 1456 tornà a Altafulla per vendre una vinya, per 35 lliures, al torrenc Antoni Conillera.

PONÇ

Tenim un únic Ponç: Antoni. El primer cop que l'hem trobat documentat és el 5 de febrer de 1455 en què fa de testimoni en el testament de

Joan Bergueta. El 26 d'agost de 1456 adquirí d'Arnau i Blanquina, residents a Barcelona, una vinya que per ponent afrontava amb el camí d'Altafulla a la Nou de Gaià per la qual pagà 10 lliures. Les darreres notícies que en tenim són del 13 de gener i del 5 de maig de 1460 i corresponen a dos establiments que li féu Pere Alegret (el primer era una vinya erma i el segon un vilar) a canvi de rebre anualment 6 diners per Sant Miquel de setembre i d'un pagament, únic, de 8 florins.

PUIG

Entre els altafullencs de l'any 1497 figurava Pere Puig.

RABADÀ

El 3 de maig de 1451 trobem Joan Rabadà, veí d'Altafulla, en l'acte de fer un establiment.

RABASSÓ

Pere Rabassó estava casat amb Maria, i la primera vegada que l'hem trobat documentat és el 5 de març de 1452. El 7 de novembre de 1452 declarà deure a Bernat Nuet, de Conesa 6 lliures i 15 sous per 29 ovelles venudes a 4 sous i 8 diners per cap. Un any més tard, el 22 de febrer, reconegué un altre deute: 37 florins a Joan Bergueta per un mul de pèl roig. La darrera notícia que en tenim és del 2 d'octubre de 1460 en què, conjuntament amb la seva esposa Maria i el seu fill Antoni, confessà deure a Joan Gual, de Vilafranca del Penedès, 34 florins per un mul.

REBULL

A Altafulla residia Berenguer Rebull, natural de la Nou, que atorgà les darreres voluntats el 5 de setembre de 1454. Gràcies a aquest document sabem que estava casat amb Miquela i que era pare de Simeó, Antònia, Maria i Tecla.

RENTER

El fogatge de 1497 ens permet saber que aquell any vivia a Altafulla un tal Francí Renter.

RIBERA

Als anys cinquanta vivia a Altafulla el gallec Alfonso de Ribera a qui Pere Pallarès i la seva esposa Francesca li establiren, el 8 de novembre de 1457 i “a tots temps”, un tros de terra erma a la partida del Vilar Gros a canvi de 25 sous. El 19 de setembre de 1459 dictà al rector Mn. Antoni Escuder les darreres voluntats, deixant tots els seus béns a l'hospital altafullenc.

ROBATO

Entre els altafullencs del 1485 trobem els fills del difunt Antoni Robato dels quals era tutor Joan Robato, tal volta un oncle. Posseïen un tros de terra que afrontava amb el camí ral i el pujol dit de la Barraca.⁽⁹⁾

ROCAMORA

Tenim Pere Rocamora a qui el seu fill Bernat féu donació, el 5 d'agost de 1453, dels béns, que li pertocaven, de la seva mare.

Un altre Rocamora és Bernat, tal volta el Bernat fill de Pere, a qui un tal Pallarès, de Creixell, reconegué un deute de 7 florins per una mula de pèl bru.

També sabem de l'existència de Bartomeu Rocamora, mort amb anterioritat al 6 de novembre de 1455 en què la seva vídua atorgà el darrer testament. Fill seu és Joan-Antoni, casat amb Gavaldona.

Direm, finalment, que el fogatge de 1497 recull la residència a Altafulla d'Antoni i Andreu Rocamora.

ROIG

En dir Roig ens referim a Jaume Roig (a) de la Barraca i a la seva família.

Estava casat amb Caterina i no tenia fills, encara que sí un fillastre de nom Bernat Vergonyós que degué morir entre el gener de 1454 i el setembre de 1459, dates dels dos testaments de Jaume, ja que en el primer el designà hereu i en el segon els beneficiats són els nebots, fills del seu germà Guillem.

Joan Castelnou, el 30 de gener de 1452, li confessà un deute de 3 florins per un ase; dos anys més tard és ell, junt amb el seu fillastre, el que reconeix un deute de 23 lliures a Enric de Boil i de Boixadors, senyor de Montoliu i de Ferran.

9. AHAT. Processos. Núm. 227.

El gener de 1458 Jaume i la seva dona tingueren qüestions per un crèdit de 7 florins que ell havia pres sobre el patrimoni d'ella sense haver-li demanat permís, per dirimir el contenciós entre ells cercaren com a home bo un noble: el cavaller Lluís d'Uluge.

Al cap de set mesos aconseguí que Pere Alegret, d'Altafulla, li fes l'establiment d'una peça de terra al Vilar Gros a canvi de la setena part de la collita.

Una filla de Jaume es casà amb Arnau Serra, veí de la Morera de Montsant, i del matrimoni nasqué Anna-Maria a qui el seu avi, el 13 de gener de 1460, prometé que li donaria 6 lliures quan es casés.

L'última notícia que tenim de Jaume Roig és del 26 de març de 1460 i correspon a la signatura d'una àpoca de 6 florins per una vinya venuda a Pere Vidal, de Vespella.

A més de Jaume tenim coneixement d'un altre Roig: Antoni (tal volta nebot de Jaume) a qui Bernat de Requesens, senyor d'Altafulla donà, el 16 de setembre de 1461, una casa, un vilar i una vinya a canvi del cens d'una gallina, a pagar per la diada de Reis.

ROS

Coneixem dos Ros: Llorenç i Joan, pare i fill, que, l'11 de setembre de 1461, declaren deure a Ramon Segunyoles, de Creixell, 9 florins per un llagut i li prometent-li que els hi pagarien per Nadal.

ROSSELL

Joan Rossell, el 28 d'octubre de 1452, aconseguí de Galceran de Requesens, senyor d'Altafulla, una devesa, a cens d'un pollastre per Tots Sants.

La informació que tenim d'aquest Rossell es completa amb dos establiments que féu l'octubre de 1460; el beneficiat fou Arnau Canyelles que rebé una vinya i un vilar per uns terminis de tres i nou anys, respectivament, a canvi de 8'5 florins en el primer cas i de la setena part dels fruits en el segon.

SABACA

El fogatge de 1497 recull la presència a Altafulla de Vicenç Sabaca.

SEGARRA

Tenim tres Segarra: Mateu, Antoni i Blanquina, pare i fills.

Mateu atorgà testament el 26 de novembre de 1453 i morí poc després.

Antoni estava casat amb Isabel i fou l'hereu del seu pare. Degué morir el setembre de 1456 ja que l'inventari dels seus béns es realitzà el 18 d'aquell mes.

Blanquina estava casada amb Guillem Blanco. El seu pare li entregà com a dot una peça de terra coneguda com el Taulell.

SALINAS

Vivia a Altafulla Diego de Salinas, natural del regne de Castella. Francesc Folc, de Tamarit, li establí, el 21 de setembre de 1462, una barraca i una vinya al terme d'Altafulla per 21 florins.

SANTROMÀ

Pere Santromà era un dels vilatans de l'any 1497.

SEGARRA

Antoni Segarra visqué a Altafulla, com a mínim, del maig de 1455 a l'any 1497.

SEGUNYOLES

Tenim notícia de tres Segunyoles: dos Andreu i un Pere.

El primer dels Andreu era pescador i fill de Creixell. El maig de 1454 reconegué deure a Guillem Martí, de Salou, 10 lliures per un art de xavec. El 22 de gener de 1455 establí a Francesc Bosquets i Jaume Bordoï, ambdós de Torredembarra, una vinya al terme d'Altafulla pel preu anual de 27 sous i 6 diners. Aquest Segunyoles atorgà testament el 8 d'agost de 1454 i designarà com un dels seus marmessors l'altre Andreu Segunyoles, per tant entenem que eren parents si bé no gaire directes ja que els béns els deixà a la seva neboda Antònia, filla d'Antoni Oms.

La primera vegada que trobem documentat a l'altre Andreu, també originari de Creixell, és el 6 de setembre de 1451, en què Galceran de Requesens, baró d'Altafulla i la Nou, li establí a ell i al seu germà Jaume, veí de Torredembarra, un bocí de terra al prat de la vila, al cens anual de 8 diners que s'havia de pagar per la Mare de Déu de setembre. L'1 de maig de 1455 comprà a carta de gràcia a Joan Bergueta una botiga, situada al costat de la seva, per 8 lliures. Aquell mateix mes i any, Joan Verdú, d'Altafulla, li reconegué un deute de 22 sous per dues quarteres de blat. El 1455 també aconseguí l'establiment al seu favor d'una casa, situada al costat de la seva, que li féu Joan Gatell al cens de 3 sous per la diada de Sant Martí. El 10 d'octubre de 1457 atorgà les darreres voluntats disposant que els

béns que posseïa a Altafulla havien de ser per a la seva esposa Gabriela, mentre que els ubicats a Creixell els havia de rebre la seva neboda Tecla. No morí, però, aquell any, sabem que el setembre de 1461 encara vivia.

A Pere el localitzem documentat del 1455 al novembre de 1460. Estava casat amb Francina i era pare d'Andreu i Miquel, menors de vint anys el juny de 1458. El 25 de maig de 1455 tres pagesos de la Nou (en Talull, en Mateu i en Rocamora) reconegueren que li devien 11 quarteres de blat, comprades a raó d'11 sous la quartera. Devia tenir una relativa bona posició econòmica ja que, el desembre de 1458, es permeté deixar 20 lliures a Gabriel Martí, del Mas de les Coves, de Tamarit, perquè pogués comprar un ramat de 60 cabres. El 9 de gener de 1460 llogà una casa de la seva propietat, situada "devall lo forn", a Andreu Segunyoles a raó de 6 sous i 6 diners l'any.

SOLANES

El 18 de novembre de 1451 trobem Guerau Solanes en l'acte de comprar a Joan Bergueta un ferraginal situat prop del nucli urbà altafullenc i al costat del camí de Tamarit, la finca estava obligada a pagar un gall al senyor per Nadal. Estava casat amb Orfesina i era pare d'Elionor, Gaspar i Jaume.

Elionor Solanes establí capítols matrimonials, el 19 de juny de 1456, amb Jaume Pellicer; el seu pare li prometé un dot de 20 lliures, correspost pel nuvi amb un escreix d'un centenar de sous.

SOLER

Tenim notícia de tres Soler: Bernat, Pere i Antoni. Bernat consta com a testimoni el 28 de març de 1452, i Pere i Antoni apareixen en el fogatge de 1497.

SOLSONA

El fogatge de 1497 recull la presència a Altafulla de Mateu Solsona.

TALLADA

Antoni Tallada figura com a testimoni en el testament de Joan Bergueta redactat el 5 de febrer de 1455.

VALENTÍ

Hem localitzat tres altafullencs cognomenats Valentí: Joan, Pere i Bartomeu.

Joan féu testament el 26 de març de 1457, i el 10 de gener de 1458 ja era mort.

Pere, germà de Joan, rebé d'aquest, el 18 de juliol de 1456, una casa i un tros de terra com a pagament de les 15 lliures que el pare li havia deixat.

Bartomeu era fill i hereu de Joan.

VERDÚ

Coneixem la família composta per Joan Verdú, la seva esposa Sibil·la i la seva filla Càndia; aquesta, el 15 de juliol de 1459, establí capítols matrimonials amb Nadal Estalella, del Montmell.

VIDAL

Bertran Vidal residia a Altafulla el febrer de 1456.

VIDU

Ens referim a Joan Vidu, casat amb Sibil·la. Sabem que va reconèixer tres deutes fets a favor de Jaume Gual, de Vilafranca, Ferrer Porta, de la Riera, i Joan Bergueta, d'Altafulla, escripturats el novembre de 1451 i el maig i el desembre de 1453, per una mula de pèl negre, dues quarteres de blat i una mula de pèl roig, respectivament. La darrera notícia que en tenim és del 15 de maig de 1453 i correspon a la signatura d'una àpoca d'11 florins, 2 sous i 6 diners pel pagament d'una vinya que li havien venut.

VILALBI

El maig de 1454 vivia a Altafulla Pau Vilalbí

CLOENDA

Les pàgines precedents apleguen notícies d'un total de 129 altafullencs i 55 altafullenques que visqueren a la vila durant la segona meitat del quatre-cents.

Crida l'atenció la presència entre el veïnat de tres homes, naturals del regne de Castella –Alfonso de León, Alfonso de Malgaz i Diego de Salinas–, dos del de França –Joan Galteri i Joan Guillem– i un del de Galícia –Alfonso de Ribera–; desconeixem els motius del seu establiment a Altafulla.